

GOSPODARSKA POLITIKA ŽE DAJE PRIČAKOVANE SLABE REZULTATE

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

26

Padanje domačega trošenja se pospešuje, posebno trošenje prebivalstva in, še zlasti močno, trošenje širše države. Kolaps pričakovanega trošenja prebivalstva na krizno raven, ki so ga, takoj po najavi ekonomsko-političnega paketa, kazale že spomladanske ankete prebivalstva, bi se lahko celo uresničil. Med komponentami domačega trošenja se je dinamika izboljšala le pri investicijah, te so septembra porasle, bolj dolgoročna dinamika krčenja se je zmanjšala. V nasprotju z žalostno »stabilizacijsko« sliko domačega trošenja, pa se je izvozno trošenje oktobra okrepilo. Vendar so tudi tu pričakovanja slaba; oktobrsko povečanje blagovne menjave bo verjetno kratkega daha. Zaradi recesije v EU27 raven skupne menjave vzdržuje rast menjave z ostalim svetom, a tudi ta zaostaja za rastjo menjave celotne EU z ostalim svetom. Pogoji menjave so se nekoliko poslabšali.

Gospodarska klima se je v novembru malo izboljšala; na to so vplivali povečanje zaupanja v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu, padec zaupanja v trgovini na drobno ter ustavitev padca optimizma v storitvenih dejavnostih. Zadostnost naročil v slovenski predelovalni dejavnosti zaostaja za EU, v gradbeništvu pa se približujejo ravni v EU. Gospodarska klima se je novembra v primerjavi z novembrom lani v celotni EU27 večinoma poslabšala; izjema je le trgovina na drobno. Prav tako je upadel poslovni optimizem.

Industrijska produkcija se je oktobra medletno občutno povečala, tudi impulzni trend kaže rast; v EU27 in evro območju pa sta upadli tako tekoča dinamika kot tudi medletna rast; med državami, za katere so podatki, je industrijska produkcija porasla v osmih, upadla pa v štirinajstih državah. Dinamika po državah je nestabilna; porasti in padci se iz meseca v mesec neprestano spreminjajo. Gradbeništvu se še naprej krči, padanje vrednosti gradbenih del se nadaljuje. Počasi se krči tudi turistična aktivnost, ki jo vzdržujejo tuji gosti, saj je domačih gostov vse manj. Kriza ugodno vpliva na večji javni cestni prevoz potnikov, najbolj pa je prizadet zračni prevoz. Rast brezposelnosti se je nekoliko umirila; med na novo prijavljenimi je največ takšnih, ki jim je iztekla zaposlitev za določen čas, med odjavljenimi pa se jih je dobra polovica zaposlila ali samozaposlila, drugi pa so prešli med neaktivno prebivalstvo. Stopnja brezposelnosti v EU27 narašča, še hitreje narašča v evro območju; slej ko prej ostaja najnižja v Luksemburgu in Avstriji, najvišja pa v Španiji in Grčiji.

Novembra in decembra so cene na drobno padle, k njihovem nihanju so največ prispevala nihanja cen obleke in obutve. Cene industrijskih proizvajalcev se le malo spreminjajo, razlike med trgi so zanemarljive. Cenovna pričakovanja kažejo le omejen

vpliv pričakovanega zmanjšanja aktivnosti. Razen pri cenah storitev, kjer se pričakovane cene zmanjšujejo in zaostajajo za cenovnimi pričakovanji v EU, pričakovane cene blaga ostajajo nad, pričakovane proizvajalčeve cene pa stagnirajo na dolgoletnem povprečju. Cene surovin (v evrih) so se v zadnjem mesecu (do sredine decembra) zmanjšale, a zaradi naraščanja v začetku leta ostajajo nad lanskoletnimi. Plače so se oktobra povečale, plače v vseh sektorjih države, še zlasti v izobraževanju in razvedrilnih dejavnostih zaostajajo.

Podatki o enotnih stroških dela za tretje četrletje kažejo, da je dinamika stroškov dela v zadnjem letu, tako kratkoročno kot dolgoročno močno zaostala za dinamiko v ostalih članicah EU. Medletna dinamika enotnih stroškov vseh sektorjev je bila le v Sloveniji negativna, dinamika enotnih stroškov dela v javnem sektorju pa najnižja med vsemi državami EU. Stroški dela v gospodarstvu za desetino zaostajajo za stroški dela, ki bi ustrezali produktivnosti, padci stroškov dela širše države pa so že pod ravno s konca 2008; tako so nevtralizirali porast stroškov dela, ki ga je sprožila plačna reforma. To kaže, da stroški dela niso ovira za ponoven zagon gospodarstva, kar še naprej ponavljajo predstavniki »delodajalcev« in vlade.

27

Kaj se dogaja z dinamiko skupnih javnofinančnih prihodkov in še bolj z dinamiko sestavin agregatov, je vse težje oceniti; podatki še niso kompletni, v septembru pa je prišlo še do napačnega razdeljevanja prispevkov. Zato so medletne stopnje analitično vprašljive, sezonsko prilagoditve je nesmiselno, vpliv napačnega nakazovanja prispevkov na tekočo dinamiko, pa ni jasen. Posredno ocenjena dinamika kaže, da je, z izjemo drugega četrletja, največji del letošnjega pešanja javnofinančnih prihodkov posledica slabše gospodarske aktivnosti; dodatno pešanje v drugem četrletju pa je povzročil poseg politike v davke. Konec leta se je poslabševanje dinamike skupnih javnofinančnih prihodkov zaustavilo; dinamika neposrednih davkov je pozitivna in naraščajoča, posrednih davkov pa negativna in padajoča.

Krčenje kreditov se nadaljuje; zmanjšali so se krediti nefinančnim korporacijam, krediti prebivalstvu so za malenkost porasli, medletna dinamika pa se je znižala pri obeh. Depoziti so se oktobra zmanjšali, vendar precej manj kot krediti; depoziti podjetij so porasli, povečala se je tudi medletna stopnja rasti, depoziti prebivalstva pa so se znižali. K oktobrskemu presežku na tekočem računu sta prispevala presežek v trgovinski menjavi in večji presežek na računu storitev, v nasprotno smer sta delovala primanjkljaja na računu dohodkov in transferov. V desetih mesecih je bil presežek na tekočem računu krepko prek pol milijarde evrov, kar je rezultat velikega zmanjšanja primanjkljaja na računu blaga, povečanja presežka na računu storitev; glavnino sta prispevala transport in potovanja. V drugo smer sta delovala primanjkljaj na računu dohodkov, posebno velik odliv prek računa investicij, ter primanjkljaj na računu tekočih transferov. Odliv kapitala se je nadaljeval; v Slovenijo je pritekal prek neposrednih naložb, odtekal pa prek naložb v vrednostne papirje in ostalih naložb. Bruto in neto zunanji dolg sta se septembra nekoliko povečala.

ECONOMIC POLICY PRESENTS EXPECTED POOR RESULTS

Velimir Bole, Jože Mencinger, Franjo Štiblar, Robert Volčjak

28

The drop of domestic demand accelerated; particularly households demand and, even more so, demand of broader government. The collapse of households spending on the crisis level, which was indicated by surveys following announcement of austerity measures, might realize. Among domestic demand components only short run investments dynamics increased while yearly dynamics decreased, as well. Contrary to “sad” performance of domestic demand, foreign demand strengthened in October which will most likely not last as indicated by expectations. Because of recession in EU, the level of foreign trade is kept up by trade with the rest of the world. Terms of trade worsened slightly.

In November, business climate improved a little; it was influenced by increased confidence in manufacturing and construction, decreased confidence in retail trade, and interruption of declining optimism in services. Adequacy of business orders in manufacturing lags behind corresponding adequacy in EU27, while in construction it comes closer to EU average. Business climate in EU27 worsened; retail trade being an exception. Optimism plummeted.

Yearly rate of change of industrial production increased considerably in October, impulse trend also indicates growth. In EU27, both current and yearly dynamics decreased. Industrial production increased in eight and decreased in fourteen countries for which appropriate data are available. The dynamics is unstable, declines and ascents in a country change constantly. Contraction in construction activity continues so does the value of construction works. Slow contraction of tourism continues, its activity depends on foreign tourists as there are less and less domestic tourists. Among transportation branches, the crisis helps public road transportation and badly harms air transportation. Growth of unemployment calmed slightly; jobseekers, loosing their non-permanent jobs, represent the majority of new job seekers. Among those leaving employment offices, slightly more than half get employed or self-employed, others leave active population. Unemployment rate in EU27 grows, and it grows even faster in the euro area; the countries with the lowest unemployment rates are Austria and Luxembourg, while unemployment rates remain the highest in Spain and Greece.

Retail sale prices in November and December decreased; fluctuations in prices of clothing and footwear contributed most to the fluctuations of retail sale prices. Industrial producers prices did not change much, the differences among various markets were negligible. Price

expectations point to a rather restricted role of economic activity on prices, except for prices of services, where expected prices decreased and lagged behind price expectations in EU. Expected prices of goods stayed beyond long run average, expected producers prices stagnated on the long run average. Raw material prices (in euro) decreased in the last month (until the middle of December) but remained higher than they were a year ago. In October, wages increased, while wages in all public sectors, particularly in education and culture, lagged.

Quarterly data of unit labor costs for the third quarter of 2012 indicate that unit labor costs decreased considerably compared to other EU member states, both in the short and in the long run. Indeed, yearly dynamics of unit labor costs was negative only in Slovenia, while unit labor costs in public sector decreased far more than in any other EU member state. Unit labor costs in the economy lag approximately one tenth behind labor costs which would correspond to relative productivity. Unit labor costs in broader government are below the level at the end of 2008; growth of labor cost caused by payment reform was thus amortized. Labor costs are apparently not the obstacle for the beginning of economic recovery which is often believed and claimed by representatives of “employers” and government.

29

It is hard to estimate what is happening to the dynamics of public revenues and even harder to estimate what is happening to the dynamics of its components. Data remain incomplete and in September the distribution of revenues created additional problems. Therefore, yearly rates of change are questionable, seasonal adjustment meaningless, and the effects of recent data unclear. Indirectly estimated dynamics indicates that the decreasing public revenues are predominantly created by weak economic activity; while additional weakening in the second quarter was created by government intervention into taxes. The worsening of public revenues was stopped at the end of the year with positive dynamics of indirect taxes and negative dynamics of direct taxes. The decline of credits continued with a decline of credits to nonfinancial business sector while credits to households increased slightly; yearly dynamics decreased for both. Deposits decreased, but less than credits; deposits of non-financial corporations grew considerably, yearly dynamics increased as well, while deposits of households decreased.

Surpluses in the trade and services accounts contributed to the current account surplus; the deficits on the income and current transfer accounts worked in the opposite direction. The surplus on the current account in ten months exceeded half a billion euro, which is a result of the decline in trade deficit, increased services surplus, with transportation and travel contributing major shares. The deficit on the income account, particularly large on the investment account, and the deficit on the current transfers account led into opposite direction. Outflow of capital continued; it has been flowing in Slovenia through foreign direct investment, and flowing out through portfolio and other investments. Gross and net foreign debt increased slightly.

AGREGATNO POVPRŠEVANJE IN PRIČAKOVANJA

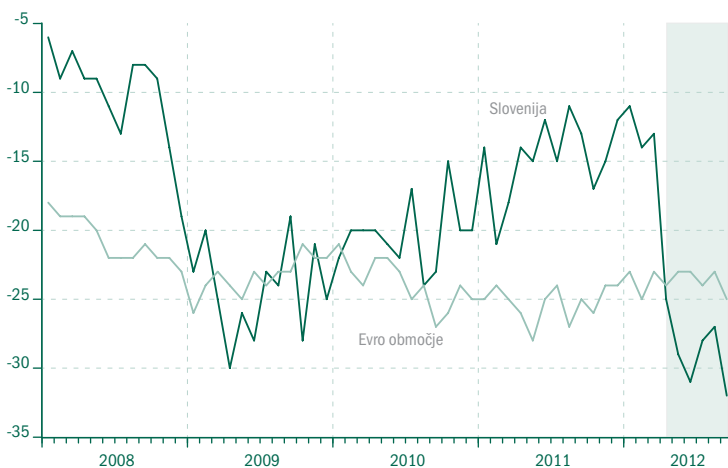
1. Padanje domačega trošenja se pospešuje

Skupno domače trošenje se je septembra malenkost zmanjšalo, ker pa je september sezonsko močan, je bolj dolgoročna dinamika drastično padla (rast impulznega trenda je padla na okoli -8% letno).

Zmanjšalo se je trošenje prebivalstva in trošenje širše države. Še zlasti močno se je skrčilo slednje, saj se je tekoče, v mesecu dni, nominalno zmanjšalo za -19.6%, trendna dinamika pa je padla globoko pod -10% letno. Ker trošenje države za blago in storitve običajno mesečno močno niha, je bolj zaskrbljujoča dinamika, ki jo kažejo četrtletni izdatki države za blago in storitve. V tretjem četrtletju je namreč trošenje države bilo (nominalno) za 8% manjše kot v drugem četrtletju, medletno krčenje pa se je skoraj potrojilo glede na drugo četrtletje (padlo je z -3.2% v 2012/II na -9.1% v 2012/III).

30

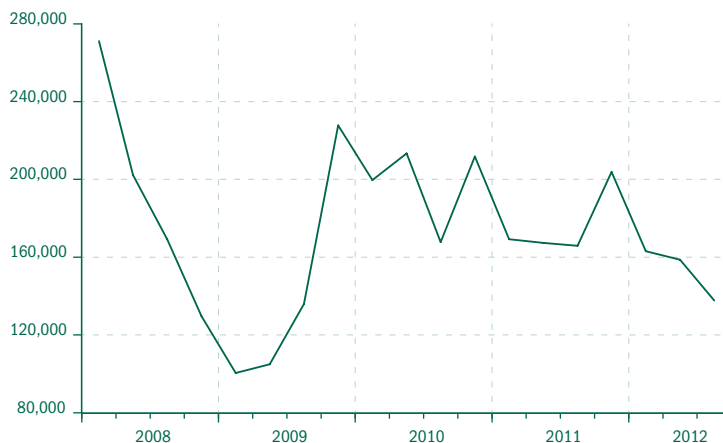
Pričakovan velik nakup gospodinjstev v naslednjih 12 mesecih

Vir: EC Business and consumer surveys; lastni izračuni

Opomba: Pričakovan velik nakup gospodinjstva v naslednjih 12 mesecih; saldo pozitivnih in negativnih odgovorov v odstotku vseh anketiranih

Nominalni obseg transakcij na trgu stanovanj

Vir: SURS; lastni izračuni

Opomba: Nominalni obsega transakcij je dobljen kot število transakcij krat povprečna cena

Po najavi ukrepov (po prvem četrtletju letos) se trošenje prebivalstva (čeprav z nihaji) še naprej (nominalno) zmanjšuje. Septembra se je (nominalno) zmanjšalo za 1.5%, bolj dolgoročna rast pa je z vrednosti okoli 0, padla pod -5%! Kolaps pričakovanega trošenja prebivalstva na krizno raven, ki so ga, takoj po najavi ekonomsko-političnega paketa, kazale že spomladanske ankete prebivalstva (glej sliko), bi se torej lahko celo uresničil. To ilustrira tudi dogajanje na trgu stanovanj, saj se je nominalni obseg transakcij od zadnjega četrtletja 2011 zmanjšal za okoli 32%. Zmanjšati bi se moral še enkrat toliko, pa bi dosegel krizno dno iz leta 2009. Ker pa so tudi na tem trgu nihaji veliki, bo s končno oceno tudi pri trošenju prebivalstva potrebno počakati še kakšno četrtletje.

Med komponentami domačega trošenja se je dinamika izboljšala le pri investicijah, te so septembra porasle za skoraj 11%, pa tudi bolj dolgoročna dinamika krčenja se je opazno zmanjšala (na okoli -5%).

V nasprotju z žalostno »stabilizacijsko« sliko domačega trošenja, pa se izvozno trošenje ponovno krepi. Po dnu, ki ga je doseglo septembra, je oktobra močno pospešilo, tekoče se je v mesecu dni povečalo za 6.5%, bolj dolgoročna dinamika pa se je povečala na preko 8% letno. Še močnejše je pospešilo izvozno povpraševanje izven EU, saj se je bolj dolgoročna dinamika povečala v enem mesecu za preko 15 odstotnih točk letne rasti, precej več kot v EU, kjer je bila ustrezna pospešitev le 10 odstotnih točk, navkljub temu, da izvozne cene na trgih Slovenije rastejo precej počasneje kot na trgih povprečja EU.

Pričakovanja se najizraziteje poslabšujejo pri povpraševanju po storitvah, saj je pričakovano poslabšanje skoraj že doseglo raven iz 2009, ko je bilo okoli 30% več anketiranih, ki so

pričakovali krčenje povpraševanja, od tistih, ki so pričakovali povečevanje povpraševanja. V zadnjih mesecih se pričakovano povpraševanje po storitvah v Sloveniji opazno poslabšuje tudi glede na EU.

Pričakovanja so tudi pri izvoznem povpraševanju slaba in se še slabšajo. To pomeni, da bo najnovejša (oktobrska) pospešitev verjetno kratkega daha.

Pričakovanja se še naprej počasi izboljšujejo pri gradbeništvu, vendar še naprej močno zaostajajo za dolgoletnimi povprečnimi vrednostmi. V trgovini na drobno so pričakovanja stabilno na dolgoletnih povprečnih vrednostih. Vsaj ta del povpraševanja po blagu naj bi vzdrževal sicer že tako (po pričakovanjih) šibko povpraševanje po produktih predelovalne dejavnosti.

32

2. Povečanje blagovne menjave v oktobru

Oktobra je prišlo do povečanja blagovne menjave, tako da so medletne stopnje rasti spet pozitivne. Ob recesiji v EU je smiselna nadaljnja preusmeritev dela zunanje menjave izven EU.

V oktobru 2012 je bil skupni izvoz 1905 milijonov € (6.4% več kot oktobra 2011). Odprema blaga v EU je bila 1319 milijonov € (4.1% več kot pred letom), izvoz v nečlanice EU pa 586 milijonov evrov (12.1% več). Skupni uvoz je bil oktobra letos 1968 milijonov € (3.0% več kot oktobra 2011), pri čemer je bil prejem blaga iz EU 1486 milijonov € (3.6% več), uvoz iz nečlanice EU pa 482 milijonov € (1.3% več kot leto prej). Tako je znašal oktobra primanjkljaj 63 milijonov € v skupni blagovni menjavi, pokritje skupnega uvoza z izvozom je znašalo 96.8%. V menjavi s članicami EU je bil primanjkljaj 169 milijonov €, v menjavi z nečlanicami EU pa je bil presežek 106 milijonov €.

V desetih mesecih skupaj je znašal skupni izvoz 17546 milijonov € (1.0% več kot v enakem obdobju 2011), uvoz 18437 milijonov € (1.1% manj kot lani), kar pomeni primanjkljaj 890 milijonov € in 95.2% pokritje uvoza z izvozom. V menjavi s članicami EU je bil v desetih mesecih skupaj izvoz 12187 milijonov €, uvoz 14027 milijonov €, kar pomeni primanjkljaj 1840 milijonov €. V menjavi z nečlanicami EU je bil v desetih mesecih izvoz 5359 milijonov €, uvoz 4410 milijonov €, kar pomeni presežek 949 milijonov €.

Tako izvozne kot uvozne cene so v oktobru narasle; uvozne nekoliko bolj kot izvozne, rast obojih pa je bila počasnejša kot v treh četrletjih 2012; tudi v tem razdobju je bila rast uvoznih cen hitrejša od rasti izvoznih; pogoji menjave so se torej nekoliko poslabšali, kar je značilno tudi za trgovinsko menjavo EU27 z ostalim svetom.

Letošnja stagnacija trgovinske menjave Slovenije je posledica upadanja menjave znotraj EU; vendar je tudi rast trgovinske menjave Slovenije z ostalim svetom v desetih mesecih

zaostajala za rastjo trgovinske menjave EU27 z ostalim svetom. EU27 je namreč močno povečala izvoz v velika gospodarstva: Rusijo, ZDA, Južno Korejo, na Japonsko in v Brazilijo, zmanjšala pa ga je le v Indijo in Švico. Istočasno je EU27 povečala presežek z ZDA, Turčijo in Švico ter zmanjšala primanjkljaj s Kitajsko, Rusijo in Japonsko.

3. Rahla otoplitev gospodarske klime

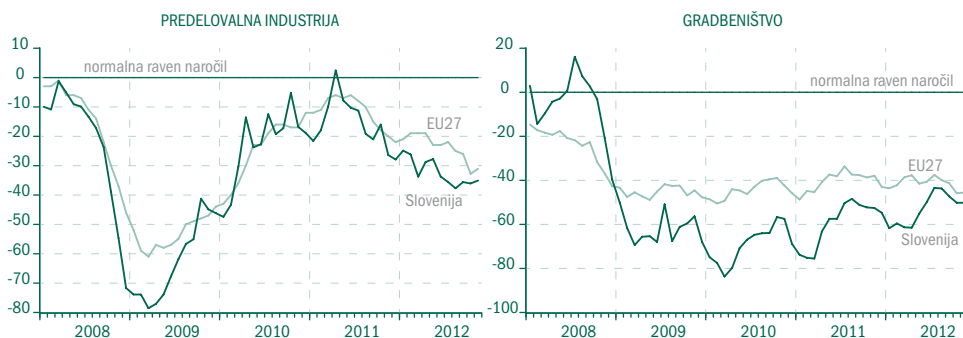
Gospodarska klima se je v novembru nekoliko otoplila. Po anketi Statističnega urada Republike Slovenije (SURS), je kazalnik gospodarske v novembru porasel za odstotno točko, od novembra lani je nižji za 12 odstotnih točk, hkrati pa je njegova vrednost za 21 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Na novembrsko zvišanje vrednosti kazalnika gospodarske klime je vplivalo zvišanje vrednosti kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu.

33

Vrednost kazalnika zaupanja v predelovalnih dejavnostih v novembru je bila za tri odstotne točke višja kot predhodni mesec, glede na november lani je bila njegova vrednost nižja za 7, glede na dolgoletno povprečje pa za 11 odstotnih točk. V primerjavi z oktobrom se je v novembru najbolj znižala vrednost kazalnika pričakovano skupno povpraševanje, zvišali pa so se vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje tri mesece ter skupna naročila.

Upad optimizma v storitvenih dejavnostih se je (za zdaj?) ustavil, saj je bila vrednost kazalnika zaupanja v teh sektorjih enaka kot predhodni mesec in hkrati za 37 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja, v primerjavi z novembrom lanskega leta je bila njegova vrednost nižja za 17 odstotnih točk.

Naročila v industriji in gradbeništvu

Vir: Eurostat

Naročila v predelovalni dejavnosti Slovenije, ki so v preteklih dveh letih (padec v 2009 je bil v Sloveniji večji) bolj ali manj spremljala naročila v predelovalnih dejavnostih EU, so v 2012 precej zaostala za naročili v EU27. Razlika med številom gradbenih podjetij, ki so imela dovolj naročil, in številom podjetij, ki so jih imela premalo, in ki je v začetku 2010 znašala kar -80, se je medtem znižala na -50. Torej imajo tudi preostala gradbena podjetja pol premalo naročil. Se pa stanje naročil približuje stanju v EU27, kjer pa je bil razpad gradbeništva po letu 2008 precej manjši kot v Sloveniji.

34

Zaupanje v gradbeništvo se je malce popravilo; vrednost kazalnika zaupanja v tem sektorju v novembru v primerjavi s predhodnim mesecem je bila za odstotno točko višja, v primerjavi z lanskim novembrom je bila višja za 4 odstotne točke, hkrati pa je bila za 26 odstotnih točk nižja od dolgoletnega povprečja. Vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje tri mesece so se v primerjavi z oktobrom večinoma zvišale, znižala se je le vrednost kazalnika zagotovljeno delo. Novembra je bil glavni omejitveni dejavnik v gradbeništvo nezadostno povpraševanje, s čimer se je spopadalo 52% preostalih gradbenih podjetij.

Ankete SURS-a kažejo, da se je vrednost kazalnika zaupanja v trgovini na drobno v oktobru 2012 glede na predhodni mesec znižala za 6 odstotnih točk, glede na oktober lani pa je bil kazalnik nižji za 19 odstotnih točk. Vrednosti kazalnikov pričakovanj za naslednje 3 mesece so se oktobra v primerjavi mesecem septembrom znižale. V oktobru je bil delež podjetij, ki jih tare nizko povpraševanje, 58%, polovica podjetij pa je kot omejitveni dejavnik navedlo konkurenco v panogi.

Gospodarska klima se je novembra v primerjavi z enakim obdobjem lani v celotni EU27 večinoma poslabšala. Izjema je le trgovina na drobno, kjer so se po podatkih Eurostata v novembru naročila glede na mesec poprej zvišala za 2,2 odstotne točke, glede na november lani pa so višja za šest odstotnih točk. Glede na november lani so se v letošnjem novembru za 7,7 odstotne točke znižala naročila v gradbeništvo, pričakovanja v predelovalnih dejavnostih pa so se poslabšala za 11 odstotnih točk. Splošni poslovni optimizem se je v novembru 2012 v celotni evropski sedemindvajseterici znižal in sicer za 0,7 odstotne točke, v primerjavi z lanskim novembrom pa je bil za 4,7 odstotne točke nižji.

4. Industrijska produkcija višja

Industrijska produkcija se je v medletni primerjavi povečala. Po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a je bila industrijska produkcija v oktobru za dobrih 7 odstotkov višja kot v enakem mesecu lanskega leta. Impulzni trend kaže, da se je industrijska produkcija zviševala po stopnji 0,37% mesečno. Zaloge industrijskih produktov pri proizvajalcih so bile v oktobru za slab odstotek višje kot v mesecu prej, v primerjavi z lanskim oktobrom pa za 4 odstotke.

Dejavnost rudarstva se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v letošnjem oktobru v primerjavi z oktobrom 2011 zmanjšala za 8,3%. Impulzni trend pa kaže, da se je v oktobru dejavnost rudarstva zviševala po stopnji 1,49%.

Produkcija predelovalnih dejavnosti se je po originalnih (nedesezoniranih) podatkih SURS-a v oktobru glede na oktober 2011 povečala za slabih 7%, impulzni trend pa kaže, da se je v oktobru dejavnost predelovalne industrije zviševala po stopnji 0,31%.

Po podatkih Eurostata je v oktobru glede na september industrijska produkcija v EU27 upadla za 1%, na območju evra (EA17) pa za 1,4%. Glede na oktober lansko leto pa je v letošnjem oktobru industrijska produkcija v EU27 upadla za 3,1%, na območju evra pa za 3,6%. Med državami članicami, za katere so dostopni podatki, je industrijska produkcija v oktobru glede na mesec poprej zrasla v osmih, padla pa v štirinajstih državah in sicer največ v Estoniji (-5,3%), na Nizozemskem (-4,7) in v Nemčiji (-2,4), največjo rast industrijske produkcije pa so v omenjenem obdobju zabeležili na Portugalskem (4,8).

35

5. Upad gradbeništva in domačega turističnega povpraševanja se še nadaljuje

Po podatkih SURS-a je bila vrednost gradbenih del oktobra letos za dobrih 21 odstotkov nižja od vrednosti gradbenih del v septembru. Vrednost opravljenih gradbenih del se je v letošnjem oktobru v primerjavi z oktobrom lani zmanjšala za skoraj 16%; tudi impulzni trend opravljenih gradbenih ur kaže navzdol in sicer -0,24%.

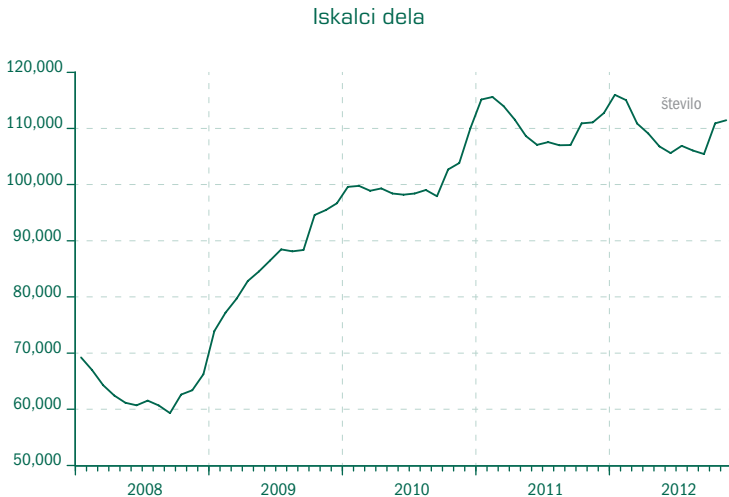
Število turističnih prenočitev se je nekoliko zmanjšalo. Septembra jih je bilo za 1,4% manj kot v enakem mesecu leta 2011, a obdelava podatkov kaže, da se je skupno število prenočitev v devetem mesecu letos zviševalo po mesečni stopnji 0,57%. Pri tem je spet prišlo do porasta tujega turističnega povpraševanja, saj je v septembru število turističnih prenočitev tujih gostov poraslo za 3,1% glede na september 2011. Impulzni trend prenočitev tujih gostov v septembru kaže rast po stopnji 1,04%. Hkrati pa se je v septembru število prenočitev domačih gostov spet zmanjšalo in sicer za slabo desetino glede na enak mesec v lanskem letu, pa tudi impulzni trend prenočitev domačih gostov v septembru kaže negativno rast po stopnji -0,98%.

Podatki SURS-a o transportu za oktober kažejo, da je bilo v javnem cestnem prevozu prepeljanih za 13,9% več, v zračnem prevozu pa za skoraj petino manj potnikov kot oktobra lani, število opravljenih potniških kilometrov je bilo v javnem cestnem prevozu za 7% večje, v zračnem prevozu pa za slabih 19% manjše. V cestnem mestnem prevozu je bilo oktobra prepeljanih za slabe 3% več potnikov kot v istem mesecu 2011. Potniški promet na brniškem letališču se je v letošnjem oktobru glede na oktober 2011 zmanjšal za slabih 16%. V pomorskem prevozu je bilo v oktobru prepeljanega za 2% več blaga in opravljenih za slabih 5 odstotkov manj tonskih kilometrov kot oktobra lani.

6. Brezposelnost narašča nekoliko počasneje

Na trgu dela se je stanje nekoliko poslabšalo. Število aktivnih prebivalcev se je po podatkih SURS-a v mesecu oktobru povečalo na 918027 oziroma za 4269 oseb glede na mesec prej, glede na lanski oktober pa se je število zmanjšalo za dobrih 17 tisoč oseb oziroma 1,8%. V oktobru je bilo v Sloveniji 807141 delovno aktivnih prebivalcev. Glede na september se je njihovo število zmanjšalo za 1176 oseb oziroma 0,1%, glede na oktober lani pa se je to število zmanjšalo za dobrih 17 tisoč oseb oziroma 2,1%. Med zaposlenimi osebami pri pravnih osebah se je njihovo število od oktobra lani zmanjšalo za dva odstotka. Število zaposlenih pri fizičnih osebah se je glede na oktober 2011 zmanjšalo za 5%. Med samozaposlenimi pa je bilo 58% samostojnih podjetnikov posameznikov, katerih število se je v oktobru povečalo za 308, od oktobra lani pa se je to število zmanjšalo za 202 osebi oziroma 0,4%.

36

Vir: ZRSZ

Po podatkih ZRSZ je bilo v Sloveniji konec novembra 2012 registriranih 111471 brezposelnih oseb, kar je za 585 oseb oziroma 0,5% več kot ob koncu oktobra, v primerjavi z novembrom 2011 pa je bilo brezposelnih oseb več za 402 oziroma 0,4%. V novembru se je na Zavodu za zaposlovanje na novo prijavilo 10014 brezposelnih oseb, kar je slabo tretjino manj kot v oktobru in šestino več kot novembra lani. Med novo prijavljenimi je bilo 1766 iskalcev prve zaposlitve, 2277 trajno presežnih delavcev in stečajnikov ter 4547 brezposelnih zaradi izteka zaposlitev za določen čas. Odliv iz brezposelnosti je novembra znašal 9429 oseb; med njimi se jih je zaposlilo oziroma samozaposlilo 5087, kar je 2,9% več kot oktobra, v primerjavi z novembrom 2011 pa je bilo zaposlitev več za slabo osmino.

Oktohrska anketna stopnja brezposelnosti na območju evra je bila 11,7%, kar je glede na mesec poprej porast za 0,1 odstotne točke ter 1,3 odstotne točke višja kot v oktobru 2011. V celotni evropski sedemindvajseterici (EU27) je bila stopnja brezposelnosti v oktobru letos 10,7% in se je glede na enak mesec lani povečala za 0,8 odstotne točke. Po Eurostatovih ocenah je bilo v oktobru 2012 v EU27 25,9 milijona brezposelnih oseb, od teh 18,7 milijona na območju evra. Med posameznimi članicami EU so v oktobru 2012 najnižjo stopnjo brezposelnosti imeli v Avstriji (4,3%) in v Luksemburgu (5,1%), najvišjo pa v Španiji (26,2%) in v Grčiji, za katero avgustovski podatek znaša 25,4%.

GENE IN PLAČE

37

7. Vse večja cenovna nirvana

Novembra so cene padle za 0.1 odstotek, decembra pa še za 0.3 odstotka; k znižanju v decembru so največ prispevali popusti. Tudi bolj dolgoročna dinamika cen se je zmanjšala, padla je tako medletna stopnja (na 2.3% oziroma 2.7%) kot tudi dinamika impulznega trenda.

Novembra se je blago pocenilo, storitve pa podražile, decembra se ja blago ponovno pocenilo, cene storitev pa so ostale nespremenjene. Podobno je bilo tudi z bolj dolgoročno dinamiko cen obeh skupin. Bolj dolgoročna rast cen blaga se znižuje že od septembra, pri storitvah pa raste od julija.

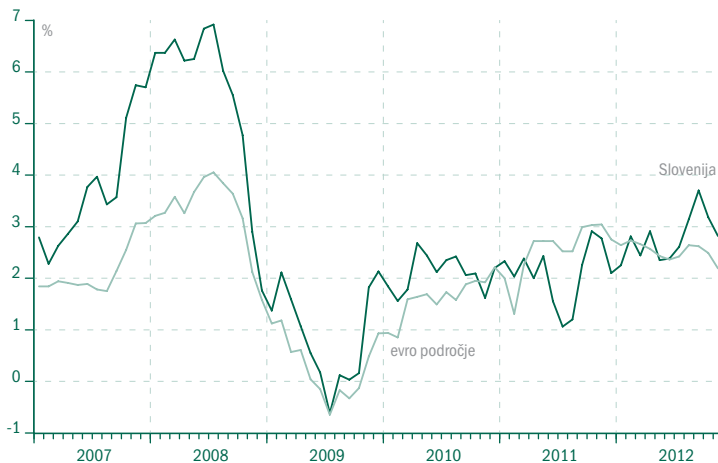
Med skupinami proizvodov se je pri inflaciji bolj malo dogajalo, razen pri skupinah obleke in obutve ter energentov. V skupini obleke in obutve so cene novembra opazneje porasle (za 2.3%), nato pa so se decembra zaradi popustov še bolj znižale (za 3.4%). Skupne cene, ki so se novembra najbolj dvignile prav zaradi višjih cen oblačil (za 0.2 odstotne točke), so se decembra zaradi nižjih cen oblačil in obutve tudi najbolj znižale (za 0.3 odstotne točke).

V novembru so se najbolj znižale cene proizvodov iz skupine stanovanja (za 1%), predvsem zaradi nižjih cen plina, daljinskega ogrevanja in tekočih energentov. Nižje cene energentov (razen trdih) so potisnile opazno navzdol tudi cene prevozov. Tako so tudi pogonska goriva precej prispevala k znižanju skupnih življenjskih stroškov (okoli 0.2 odstotne točke).

Primerljivo rast cen med državami EU kaže harmonizarni indeks. Tudi ta se je novembra zmanjšal (za 0.2%), bolj dolgoročna rast harmoniziranega indeksa cen se je zmanjšala še malenkost bolj kot pri življenjskih stroških, od septembra že za 1 odstotno točko. Umirjanje bolj dolgoročne dinamike cen je v Sloveniji sicer zelo podobno kot v EU, saj se zmanjšanja zelo malo razlikujejo: pri obeh je bilo zmanjšanje v zadnjem mesecu približno 0.4 točke, od septembra pa 1 točko. Tudi glavni generator umirjanja dolgoročne dinamike cen je isti

– energija. Medletna dinamika energije se je samo novembra zmanjšala za okoli 3.2-3.3 odstotne točke (tako v Sloveniji kot v EU).

Inflacija (harmonizirana) v Sloveniji in evro območju

Vir: Eurostat, medletne stopnje

Cene industrijskih proizvajalcev se že drugi mesec malo spreminjajo. Novembra (tako kot oktobra) so agregatne ostale nespremenjene. Na trgih posameznih območij so sicer razlike, vendar so v tekoči dinamiki zanemarljive. Nekaj večje so razlike v bolj dolgoročni dinamiki, čeprav so tudi te bolj »kozmetične« narave. Največje razlike v bolj dolgoročni rasti proizvajalčevih cen so med proizvodi za evrski izvozni trg, na eni strani, in proizvodi za ne-evrske izvozne trge in za domači trg. Prve cene namreč dolgoročno padajo po 0.7%, druge pa rastejo po približno 1.3% na leto!

Cenovna pričakovanja še naprej kažejo le omejen vpliv pričakovanega zmanjšanja aktivnosti, Poslabševanje pričakovane aktivnosti ostaja vidno le pri cenah storitev, kjer se pričakovane cene še naprej zmanjšujejo in so cenovna pričakovanja že padla na raven leta 2009 - vse bolj zaostajajo tudi za cenovnimi pričakovanji v EU. Pričakovane cene blaga (po drugi strani) pa so še naprej (stabilno) nad dolgoročnim povprečjem, tudi pričakovane proizvajalčeve cene stagnirajo na dolgoletnem povprečju.

Cene surovin (v evrih) so se v zadnjem mesecu (do sredine decembra) zmanjšale za 0.6%, vendar so zaradi naraščanja v začetku leta še naprej precej nad lanskoletno ravnijo (6.8%). Umirjajo se še naprej predvsem cene surovin hrane (v zadnjem mesecu so v evrih padle za 2.9%). Istočasno pa se cene kovin krepijo (v zadnjem mesecu so v evrih porasle za 3.8%). Bolj dolgoročno (v primerjavi z decembrom lani) so tako cene surovin hrane kot kovin še

precej visoko (v evrih presegajo lanske vrednosti za okoli 9%), najbolj pa zaostajajo za lanskimi vrednostmi cene neprehrambenih kmetijskih produktov in še zlasti cene nafte (za okoli 10%).

8. Velik nihaj enotnih stroškov dela navzdol

Plače so oktobra porasle za 1.8%. Z izjemo finančnih dejavnosti, prometa in države so se plače povečale v vseh dejavnostih. Največji skok so imele povprečne plače v kmetijstvu in oskrbi z vodo (za preko 5%).

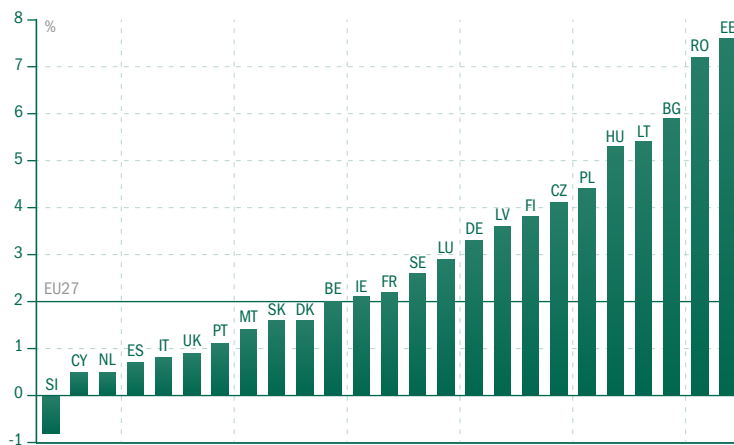
39

Povečanje plač ni bilo le sezonsko, saj so se oktobra povečale tudi medletne stopnje rasti, v povprečju sicer le za 0.4%, v nekaterih sektorjih pa opazno bolj, še zlasti v predelovalni dejavnosti in v oskrbi z električno energijo (za preko 5%).

Najbolj so dolgoročno zaostale plače v vseh sektorjih države, še zlasti v izobraževanju in razvedrilnih dejavnostih (medletna stopnja je padla za okoli 6%).

Dostopni so že podatki o enotnih stroških dela za tretje četrtletje. V Sloveniji so stroški dela opazno zaostali za ostalimi državami EU, tako kratkoročno kot dolgoročno. Medletna dinamika povprečja enotnih stroškov dela vseh sektorjev in enotnih stroškov dela v javnem sektorju je bila najnižja med vsemi državami EU. Skupni enotni stroški dela (enotni stroški dela v povprečju vseh sektorjev) so se zmanjšali sploh samo v Sloveniji. Še bolj so se v letu dni zmanjšali stroški dela v javnem sektorju, ki so se sicer zmanjšali v šestih članicah EU, a daleč največ v Sloveniji, saj so v letu dni padli za skoraj 4 odstotke.

Enotni stroški dela v članicah EU

Vir: Eurostat

Opomba: Skupni enotni stroški dela; medletne stopnje rasti za 2012/III

Enotni stroški dela, skupni in v javnem sektorju v članicah EU

40

Vir: Eurostat

Opomba: Skupni enotni stroški dela in enotni stroški dela javnega sektorja; medletne stopnje rasti za 2012/III

Še bolj poučna je primerjava ravni enotnih stroškov dela. Če stroške dela normiramo na konec 2008 (tik pred začetkom krize) vidimo, da je relativna raven enotnih stroškov dela v gospodarstvu (SKD sektorji B-N) konec letošnjega leta približno tam, kjer je bila konec 2009 oziroma konec lanskega leta, in da je v navedenih razdobjih že nevtralizirana približno polovica povečanja stroškov dela, ki ga je sprožilo znižanje davkov v 2006. Stroški dela v gospodarstvu tako verjetno tudi v 2012 za okoli 10% zaostajajo za stroški dela, ki bi ustrezali produktivnosti (takšen je bil namreč zaostanek v 2010).

Enotni stroški dela v gospodarstvu – raven

Vir: Eurostat

Opomba: Enotni stroški dela gospodarstva; desezonirane vrednosti; 2008/IV=1

41

Raven stroškov širše države je primerjana z ravniyo stroškov dela v Nemčiji, ker za povprečje evro območja Eurostat ne objavlja ustreznih podatkov o stroških dela. Na dlani je, da so konec letošnjega leta enotni stroški dela države že pod ravniyo v 2008/IV in da so že nevtralizirali porast stroškov dela, ki ga je sprožila plačna reforma - zaradi tega so bili enotni stroški dela države v Sloveniji v 2009 za približno 10-15 odstotkov višji od stroškov dela, ki bi ustrezali razvitosti (produktivnosti) Slovenije v EU.

Enotni stroški dela v širši državi – raven

Vir: Eurostat

Opomba: Enotni stroški dela gospodarstva; desezonirane vrednosti; 2008/IV=1

Ob prikazani ravni in dinamiki stroškov dela je gotovo težko reči, da so stroški dela še naprej ena izmed glavnih ovir (ključen vzvod) za ponoven zagon rasti, kar še naprej ponavljajo predstavniki »delodajalcev« in vlade. Ker pa v Sloveniji enotni stroški dela močno nihajo, je seveda potrebno počakati še na kakšno četrtoletje, torej nov podatek, ki bo pokazal, kako vzdržna je dosežena relativna raven stroškov dela.

FINANČNA GIBANJA

42 9. Padanje aktivnost (pa tudi davčno reformiranje) stiska javnofinančne prihodke

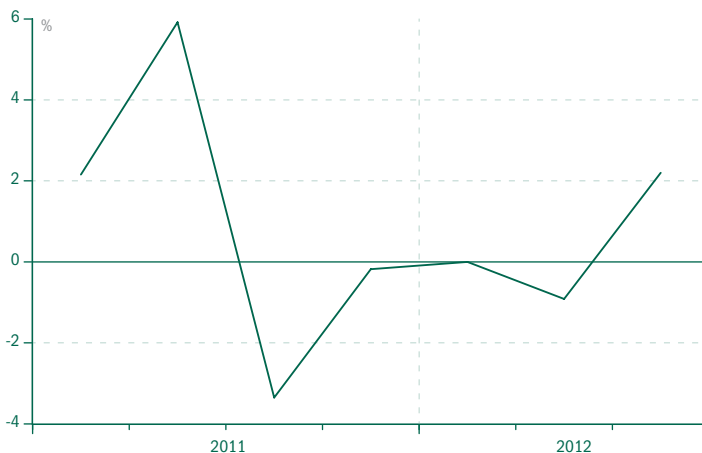
Podatki o javnofinančnih prihodkih od lanskoletnega oktobrskega »sesutja« podatkovnega sistema še naprej niso kompletni in tudi skorajšnjega odpravljanja težav ni na vidiku. Za povrh je v letošnjem septembru prišlo do ponovnega udarca v podatkovni sistem javnofinančnih prihodkov, prišlo je namreč do napačnega razdeljevanja prispevkov (prispevki Zdravstveni blagajni so, na primer, padli za 21%). Zaradi izpada v oktobru in presežnega pritoka v novembru in decembru lanskega leta so v zadnjem četrtoletju letos medletne stopnje analitično vprašljive, sezonsiranje pa nesmiselno, vpliv najnovejšega napačnega nakazovanja prispevkov na tekočo dinamiko, pa ni jasen. Zato je vse težje oceniti, kaj se dogaja z (kratko in dolgoročno) dinamiko že skupnih javnofinančnih prihodkov, kaj šele z dinamiko analitično zanimivih sestavin agregatov.

Novembra so se skupni javnofinančni prihodki zmanjšali za 5.3%. Medletna stopnja, kot rečeno ni uporabna, zato je trend ocenjen na letu 2010¹. Tako »desezonirana« letna dinamika je bila oktobra okoli 6%, novembra pa je padla na -1.7%. V povprečju prvih dveh mesecev zadnjega četrtoletja je tako bila pozitivna, kar je izboljšanje v primerjavi s tretjim četrtoletjem, ko je bila negativna. Tudi celoletni padajoči trend medletne dinamike se je decembra zaustavil.

Ker je v 2010 gospodarska aktivnost naraščala, v letošnjem letu pa pada, takšna dinamika bolj malo pove o izdatnosti javnofinančnih prihodkov. Na sliki je zato prikazana dinamika izdatnosti (javnofinančnih prihodkov na domači produkt) v zadnjih sedmih četrtoletjih.

1 Druga možnost bi bila uporaba korekcij, ki so za ustrezne mesece 2011 narejene v Biltenu Ministrstva za finance.

Dinamika izdatnosti javnofinančnih prihodkov

Vir: UJP; SURS; lastni izračuni

Opomba: Medletne stopnje rasti za četrtnetja; javnofinančni prihodki na enoto domačega produkta

Očitno so javnofinančni prihodki na enoto domačega produkta v letošnjem letu (z izjemo opazno slabšega drugega četrtnetja) približno tako visoki kot so bili v 2011; v tretjem četrtnetju letos so sicer medletno porasli, vendar je celotno povečanje posledica nižje osnove primerjave - povečanje od 2011/III na 2011/IV je enako kot od 2012/II na 2012/III.

Razen drugega četrtnetja je torej razlika v davčnem donosu glede na 2011 posledica predvsem različne dinamike domačega produkta. Diferencialno zmanjšanje v drugem četrtnetju pa je posledica letošnje mini davčne reforme (uveljavljanja sprememb pri davku na dobiček od začetka leta).

Neposredni davki so se novembra malo spremenili. Kot rečeno, je »desezonirano« medletno dinamiko zaradi težav v lanskem letu nemogoče oceniti z navadno medletno stopnjo (2012/2011), zato je tudi ta ocenjena na osnovi leta 2010. Tako dobljene številke kažejo, da se je desezonirana medletna dinamika neposrednih davkov in drugih javnofinančnih prihodkov v oktobru in novembru še malo okrepila, porasla je na približno 2% letno (s približno 0.8% v tretjem četrtnetju).

Domači davki na blago in storitve so se novembra zmanjšali za približno 13%, vendar je bil precejšen del padca posledica premika timinga vplačil trošarin v septembru (na oktober) in zato višje osnove primerjave (davka v oktobru). Tudi če se ocenijo (in nevtralizirajo) posledice premikov timinga trošarin v oktobru 2011 in septembru 2012, podatki kažejo, da je letos novembra prišlo do poslabšanja bolj dolgoročne dinamike (ocenjene z medletno stopnjo rasti popravljeno za premike timinga) domačih davkov na blago in storitve. Ta se je namreč zmanjšala s približno 0 v oktobru na približno -7 odstotkov v novembru.

Dinamika izdatnosti neposrednih davkov in ostalih javnofinančnih prihodkov

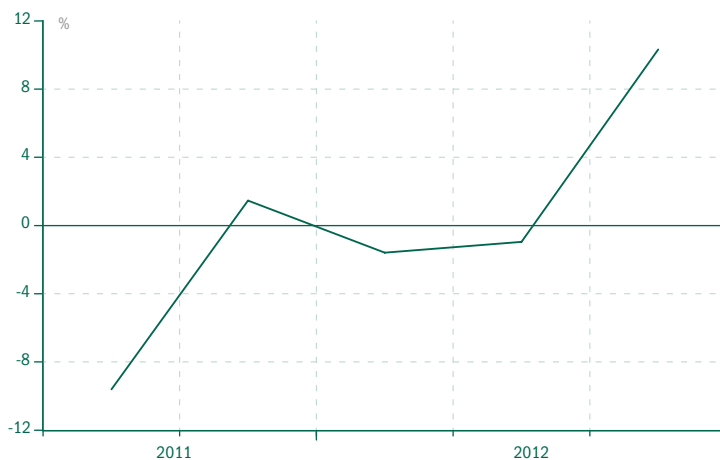
Vir: UJP; SURS; lastni izračuni

Opomba: Medletne stopnje rasti za četrtoletja; neposredni davki in ostali javnofinančni prihodki na enoto domačega produkta

44

Seveda je vprašanje, kaj se dejansko dogaja z davčno izdatnostjo obeh sestavin javnofinančnih prihodkov (neposrednih davkov in ostalih prihodkov na eni strani, ter domačih davkov na blago in storitve na drugi), saj je bila dinamika domačega produkta v 2011 rahlo rastoča, letos pa je opazno padajoča. Na slikah je tako prikazana dinamika davčne izdatnosti neposrednih davkov in ostalih javnofinančnih prihodkov (medletna rast neposrednih davkov in ostalih javnofinančnih prihodkov na enoto domačega produkta) in domačih davkov na blago in storitve (medletna rast domačih davkov na blago in storitve na enoto produkta).

Dinamika izdatnosti domačih davkov na blago in storitve

Vir: UJP; SURS; lastni izračuni

Opomba: Medletne stopnje rasti za četrletja; domači davki na blago in storitve na enoto domačega produkta

45

Na dlani je, da se je dinamika izdatnosti neposrednih davkov v drugem in tretjem četrletju letošnjega leta zmanjševala (glede na isto obdobje lani). Ker je slika izdatnosti skupnih javnofinančnih prihodkov kazala v letošnjem letu (sicer fiktivno) izboljševanje v tretjem četrletju in rahlo zmanjševanje pred tem, je očitno, da je bila takšna dinamika posledica gibanja izdatnosti domačih davkov na blago in storitve, kar potrjuje ustrezna slika.

Trendno gibanje javnofinančnih prihodkov (medletna dinamika, popravljena za ocenjene posledice premikov timinga vplačil) in ustrezne dinamike izdatnosti prihodkov torej kažejo, da je, z izjemo drugega četrletja, največji del letošnjega bolj dolgoročnega pešanja javnofinančnih prihodkov posledica slabše gospodarske aktivnosti; dodatno pešanje v drugem četrletju pa je povzročil poseg politike v davke! Kratkoročno (v prvih dveh mesecih zadnjega četrletja) se je poslabševanje dinamike skupnih javnofinančnih prihodkov zaustavilo - v povprečju oktobra in novembra je povprečna rast (očiščena sezone) postala pozitivna; dinamika neposrednih davkov je pozitivna in naraščajoča, posrednih davkov pa negativna in padajoča.

10. Krčenje kreditov se nadaljuje

Skupni krediti privatnemu sektorju so oktobra padli za 0.3%, to je za skoraj 100 milijonov. Bolj dolgoročna dinamika se je zato dodatno opazno zmanjšala, padla je z -3.9 v septembru na -4.4 odstotke v oktobru.

Zmanjšali so se le krediti nefinančnim korporacijam, medtem ko so krediti prebivalstvu malenkost porasli. Kljub temu se je medletna dinamika znižala pri enih in drugih. Oktobra so krediti nefinančnim korporacijam padali že po medletni stopnji -5.8%, medtem ko so se negativne stopnje kreditov prebivalstvu po juniju stabilizirali pri okoli -1.5%.

46

Depoziti rezidentov privatnega sektorja (nefinančnih korporacij in prebivalstva) so se oktobra zmanjšali precej manj od kreditov, za 30 milijonov evrov. Vendar je bolj dolgoročni trend že tretji mesec negativen, saj je medletna stopnja rasti oktobra padla na -0.3%! Depoziti podjetij so oktobra sicer porasli za 68 milijonov (za 1.7%), povečanje je bilo tako močno, da se je medletna stopnja rasti opazno povečala (za preko 4 odstotne točke letne rasti) in so bili oktobra depoziti podjetij za 2.3% večji kot pred letom dni. Vendar so se istočasno depoziti prebivalstva znižali za 97 milijonov (za 0.6%), tako da so bili za 1% nižji kot pred letom!

Obresti na denarnem trgu se še naprej znižujejo, trimesečni euribor je novembra padel že na 0.19.

Obrestne mere na maloprodajnem trgu so se oktobra komaj opazno spreminjale. Posojilne obrestne mere podjetij in prebivalstva so padle v povprečju za 0.1 točke, razen pri potrošniških kreditih. Po drugi strani pa so se depozitne obrestne mere povečale za okoli 0.1 točke, vendar le pri krajših ročnostih. V evro območju so posojilne obrestne mere ostale nespremenjene, depozitne pa so se prav tako kot v Sloveniji povečale le pri krajših ročnostih.

11. Presežek v tekoči bilanci velik tudi v oktobru

Kljub nadaljevanju presežkov v tekoči bilanci, ki so odražajo predvsem recesijsko situacijo doma, se je v oktobru zunanji dolg v bruto in v neto znesku nekoliko povečal.

V oktobru je bil znova dosežen znaten presežek 144.2 milijonov € v tekoči plačilni bilanci (v enakem mesecu 2011 je bil presežek 69.7 milijonov €). Pri tem je bil v blagovni menjavi oktobra presežek 22.1 milijonov € (leto prej primanjkljaj 51.1 milijona €), če je izvoz merjen f.o.b., uvoz pa c.i.f.. V storitveni menjavi je oktobrski presežek 184.3 milijonov € (v enakem mesecu lani je bil 151.2 milijonov €), saldo dohodkov faktorjev je znašal -47.4 milijonov € (leto prej -30.7 milijonov €) in primanjkljaj v tekočih transferih -14.8 milijonov € (septembra lani presežek 0.2 milijona €).

Plačilna bilanca (milijoni evrov)

	Januar-oktober		oktober	
	2011	2012	2011	2012
I. Tekoči račun	107	558	69,7	144,2
1. Blago	-711	-289	-51,1	22,1
2. Storitve	1.224	1.426	151,2	184,3
transport	493	534	52,3	58,1
potovanja	951	1026	113,7	116,9
3. Dohodki	-497	-518	-30,7	-47,4
od dela	162	228	27,8	26,9
od kapitala	-660	-745	-66,9	-83,6
4. Tekoči transferi	92	-61	0,2	-14,8
II. Kapitalski in finančni račun	-577	-751	-296,7	-290,3
A. Kapitalski račun	-22	32	-1,7	-1,8
B. Finančni račun	-556	-783	-295,1	-288,5
1. Neposredne naložbe	395	321	-82,3	-111
2. Naložbe v vrednostne papirje	2.078	-54	225,3	1.674,0
3. Finančni derivativi	-120	-34	-1,9	2,1
4. Ostale naložbe	-2.947	-1.054	-421,2	-1.979,4
4.1. terjatve	-2.394	-1.537	-361,2	-295,0
4.2. obveznosti	-553	483	-60	-1.684,4
III. Neto napake in izpustitve	470	194	227,1	146,1

47

Vir: Banka Slovenije

V desetih mesecih skupaj je v tekoči plačilni bilanci dosežen presežek 557.7 milijonov €, v enakem obdobju lani pa je bil presežek 107.0 milijonov €. Pri tem je bil letošnji blagovni primanjkljaj samo 288.9 milijonov € (v enakem obdobju lani 711.0 milijonov €), presežek v storitveni menjavi je bil kar 1425.7 milijonov € (lani 1223.7 milijonov €), primanjkljaj v dohodkih faktorjev je znašal 517.8 milijonov € (497.4 milijonov €), neto tekoči transferi pa so znašali -61.2 milijonov € (lani so bili pozitivni 91.6 milijonov €). K presežku v menjavi storitev je v desetih mesecih letos 534 milijonov evrov prispeval presežek v transportu (lani 493 milijone), kar 1026 milijonov evrov pa presežek v potovanjih (lani 951 milijonov). K primanjkljaja v dohodkih faktorjev je 745 milijonov evrov prispeval odliv prek računa kapitala (lani 660 milijonov), za 228 milijonov evrov (lani 162 milijona) pa je primanjkljaj dohodkov faktorjev zmanjševal presežek na računih dela.

Saldo na kapitalskem in finančnem računu znaša v letošnjih desetih mesecih skupaj -751.3 milijonov € (nekaj večje povečanje terjatev ali zmanjšanje dolgov kot je presežek na tekočem računu), v enakem obdobju 2011 pa je bil -577.1 milijonov €. Neto neposredne naložbe so bile 320.7 milijonov € (lani 395.3 milijonov €), neto portfeljske naložbe -53.6 milijonov €

(lani 2077.7 milijonov €) in neto ostale naložbe -1053.7 milijonov € (-2946.7 milijonov €). Mednarodne rezerve pri Banki Slovenije so se v desetih mesecih 2012 povečale za 37.8 milijonov € (v enakem obdobju lani za 38.2 milijonov €), statistična napaka pa znaša 193.6 milijonov € (lani je bila v enakem obdobju kar 470.1 milijonov €).

48

Bruto zunanji dolg je konec septembra znašal 40622 milijonov €, kar je za 124 milijonov € več kot mesec prej, neto dolg pa 13946 milijonov € (257 milijonov € več kot mesec prej). Bruto dolg je od maksimuma v februarju 2012 manjši za 1884 milijonov €, neto dolg pa od maksimuma v januarju 2012 za 714 milijonov evrov. Mednarodne rezerve Banke Slovenije so konec oktobra znašale 729.5 milijonov € (32.1 milijonov € manj kot mesec prej), pri čemer je bilo zlata za 135.4 milijonov €, imetij SDR za 246.0 milijonov €, rezervna pozicija pri MDS je znašala 148.1 milijonov €, klasičnih deviznih rezerv pa je bilo za 199.6 milijonov €.